

Margitszigeti gyógyfürdő,

Budapest főváros közvetlen közelében.

35° R. meleg artzi forrás, porcellán-, márvány-, kád- és közfürdők zuhanykádokkal, nagyszerű kert, 300 teljes kényelemmel berendezett szoba, társalgási terem, kül- és beltéri lapok, telefon-, távírda-összeköttetéssel, naponta zene.

Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévíz kedvező eredményrel használtatott:

Köszvény, az ízületek, izmok, csontvártá, ideghüvely, idült csúsz. A csúsz, köszvény, erómi behatások, typhus után fellépő hűdés, szábak, esontbántalmak, esontszűt, izületi bajok és külsértéseket követő elváltozások. Fájdalmas hegek, mereveség, hűdés börtántalmak, vizeleti nehézségek, méh- és hüvelybántalmak. Még arra is figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy a szigetén Burda-féle legújabb rendszerű **vilamos fürdők** rendezettek be, melyek a köszvényes, csúszos és ideges bántalmak, valamint a hűdés és az ischiás-nál a fürdészetben igen hathatós segéd gyógyeszköz képeznek. A hévíz belsőleg eredményesen hathatós segéd gyógyeszköz képeznek. A hévíz belsőleg eredményesen hathatós segéd gyógyeszköz képeznek. A hévíz belsőleg eredményesen hathatós segéd gyógyeszköz képeznek.

nyel használtatott: idült gyomorhurutnál és alhasi pangásoknál. A szigetén van gyógyszerár, ellátva mindennemű ásványvízzel. Rendelő orvos: **Dr. Székács.** — Bérleteknél egy a fürdő, mint a menettegyek egyrészt váltásánál árleengedés. A szigetén lakó fürdővendégek a fürdő-használatnál és a menettegyeknél előnyben részesülnek. A fővárossal óránkint kétszer közlekedés. **A fürdő-idény tartama május 1-től október 1-ig.** — A lakások megrendelése: a szigetén a felügyelőségi irodában. **Budapest.**

A margitszigeti felügyelőség.

FELHÍVÁS ELŐFIZETÉSRE.

A *„Leányvilág”* 1889-ik január első füzetével már a **hatodik** évfolyamát kezdi meg és most is, mint eddig a legnemesebb eszmék hirdetője leendő: **Vallás, családai nemesebb élet, hazaszeretet és munkásság** lesz állandó jelszavunk a mulattatva oktatás alapján.

Ennyit a beltartalomról, a mi pedig a gyönyörű kiállítást illeti, arról a Franklin-Társulat összes kiadványai bizonyítást tesznek.

És így őszinte meggyőződésünkből biztosíthatjuk a tisztelt szülőket, hogy serdülő leányaik számára **célszerűbb ajándékot, mint lapunk, nem vehetnek, mert ez nemesek minden hónap elején és közepén új örömet hoz számukra, hanem gazdag tartalmánál fogva ismereteiket bővíti gyakorlatias és hasznos cikkeivel, érzésüket nemesíti szép és nemes irányú elbeszéléseivel. E mellett a lap előfizetési összege is igen szerény:**

Egy évre ... 5 frt — kr
Félévre ... 2 * 50 *
Negyedévre ... 1 * 25 *

Előfizethetni Budapesten a Franklin-Társulat lapkiadó hivatalában, valamint minden hazai könyvárusnál.

Ezen kívül küldendő az előfizetési pénzek egyenesen a szerkesztőhöz Somorjára (Pozsonymegye).

Kalocsa Róza
a *„Leányvilág”* szerkesztője.

Kwizda köszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszere
csúsz, köszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjeggyel. — Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárában.

Egy üveggel 1 frt o. é.
Naponkénti pósta szétküldés a fő-letét által:
KWIZDA FERENCZ JÁNOS,
osztrák cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerára Kornenburgban, Bécs mellett.

Legjobb és Leghírneveesebb
Pipere Hólgypor
La VELOUTINE
Különleges Rizspora
BISMUTTAL VEGETIVÉ
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A Ch. FAY-féle párisi cég
„LA VELOUTINE”
különleges rizspora eredeti minőségben kapható és utánvéttel is megrendelhető
VERTESSI SÁNDOR illatszertárában
Budapesten, Kristóf-tér 8. szám.

Ráth Mór Törvény-kiadásai.

Az 1865—1889. évi (leszállított áru) törvénygyűjtemények egy a kézi törvénykiadásokról szóló nagy részletes könyvjegyzék minden jelentkezőnek bérmentve szívesen küldetik

Legújabb kézi kiadások:

- 1889. VII. t.-cz. A véderöröl. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal ellátta **Kasics Péter**, ezen véderő körüli munkálatait a **vaskorona-renddel** kitüntetett osztálytanácsos a honvédelmi miniszteriumban. Ára 50 kr.
- 1888. XIX. t.-cz. Halásznai törvény. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal ellátta **Herman Ottó** és **Dr. Imling Konrad**. Második a miniszter végrehajtási rendellel bővített kiadás. Nagy. 8-r. kiadás. 80 kr.
- 1888. VII. t.-cz. Az Állategészségügy rendezéséről. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal ellátta **Dr. Azary Ákos**, a budapesti kir. állatorvosi tanintézet ny. r. tanára. Nagy. 8-r. kiadás. Ára 60 kr.
- 1888. XXXV. t.-cz. Az állami italmérségi jövedékről. 1888. XXXVI. t.-cz. Az állami italmérségi jövedékről szóló 1888. XXXV. t.-cz. folytán adandó kártalanításról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázattal ellátta **Fritz Péter**, a keresk. és iparkamara tollvivője. Nagy. 8-r. kiadás. 50 kr. — **A miniszteri életelőléptetési utasításokkal.** 1 frt 40 kr.
- 1887. XLIV. t.-cz. A dohányjövédéki törvények és törvényesített szabályok némely intézkedéseinek módosításáról. Jegyzetekkel és magyarázattal ellátta **Fritz Péter** a budapesti kereskedelmi kamara tollvivője stb. által. Nyolczadr. nagybetűs kiadás. 40 kr.
- A Telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló 1886. XXIX. t.-cz. végrehajtási rendeletei. Ára 60 kr.
- 1885. XXIII. t. cz. A vízjogról. Jegyzetekkel ellátta: **Kovács Sándor** miniszteri osztálytanácsos és **Kvassai Jenő** a kulturmérnöki hivatal főnöke. Ára 80 kr.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Arany Kincstár

Nélkülözhetlen tanácsadó minden család és háztartás számára

Szerkesztette
Beniczky Irma.

Ára füzve 80 krajczár

Ára kötve 1 frt.

M. kir. jótékonycélu államsorsjegyek!!

LEGOLCSÓBB ÁLLAMSORSJEGY.
Huzás már június hó 27-én.
Az összes nyerem. 160.000 frtra rúgnak.
FÖNYEREMÉNY 60.000 FORINT!
Sorsjegyek à 2 frt kaphatók a lottoigazgatásnál Budapesten (Pest, főváros, főpósta), hova a megrendelt sorsjegyek ára postaköltséggel együtt előre beküldendő valamennyi lotto-, s- és adóhivatalnál, a legk. postahivatalnál, a bécsi „Mercur”-nál és minden városban és nevess. helységben felállított egyéb sorsjegytároló községnél.
Budapest, 1889. évi május hó 1-én. **M. KIR. LOTTOIGAZGATÓSÁG.**
Máriássy Sándor m. kir. pénzügyminiszteri osztálytanácsos és lottoigazgató.

M. kir. jótékonycélu államsorsjegyek!!

VASÁRNAPI UJSÁG

25. SZÁM. 1889. BUDAPEST, JUNIUS 23. XXXVI. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre — 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt fél évre — 3 * Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott vitellőli is csatlakodó

GRÓF TELEKI GÉZA

az új belügyminiszter.

SOKÁIG volt az országnak esonka miniszteriuma. Volt rá eset, mikor a kabinetnek a harmadrésze is hiányzott egyszerre s egy miniszter három tárczát is viselt. Olyan pedig, a ki kettőt viselt, esztendőig viselte, nem is egy, de kettő. Tisza Kálmán például a miniszterelnökség mellett éveken át volt még pénzügyminiszter, ugy szintén Orezy Béla báró, ki nek mint ő felsége személye körüli miniszternek igazság szerint ő felsége személye körül, tehát leginkább Bécsben volt a helye, mig mint belügyminiszternek neki kellett volna lenni a leginkább idehaza ülő miniszternek.

Természetes, hogy ezt az állapotot nem lehetett állandónak tekinteni. Mikor a 48-iki törvényhozás a kormányzat különböző ágának teendőit beosztotta, bizony nem abból indult ki, hogy minél több miniszteriumot s mindeniknek élére egy-egy minisztert rendszeresítsen, hanem meggondolta egyfelől azt, hogy szegény ország vagyunk, melynek költséges sinecurákat nem szabad alkotnia, másfelől azt, hogy most leszünk voltaképen középkori feudális országból a demokrácia széles alapjaira helyezkedő modern állammá: tehát ugy osztotta be a kormányzati teendőket, hogy mindenik ágazatuk vezetése megkövetelje és igénybe vegye a maga egész emberét, még ha rendkívüli munkaerő lakoznék is benne.

Azért több miniszteri tárczát egy kézben egyesíteni semmiesetre sem volt szabályszerű s csak átmeneti intézkedésnek volt tekinthető. A képviselőházban a véderő-törvény fölött folytatott vita szembeszökően bizonyította be ez állapot tarthatatlan voltát s a kabinet kiegészítése végbement. Új miniszterek gyanánt jöttek be Szilágyi Dezső, a ki az igazság-, Wekerle Sándor, a ki a pénzügyi tárczát vette át, mig a földművelésügyi miniszterium élére gróf Szapáry Gyula állt.

Csupán a belügyi tárcza vezetésénél maradt meg továbbra is a provizorium. Báró Orezy Béla a belügyi tárczát letette ugyan, de az nem töltött be véglegesen, hanem annak ideiglenes vezetése Baross Gábor közlekedésügyi miniszterre bízott, ki rövid belügykerdeése alatt is megérezte erélyes kezét ezen a téren is. De minden ember tudta, hogy őt a közlekedésügyi teen-

GRÓF TELEKI GÉZA. Ellinger fényképe után rajzolta Hirsch Nelli.

A magyar kir. államvasutak gépgyára

a legújabb szerkezetű és minden tekintetben felülmúlhatlan GYAKORLATILAG LEGJOBBNAK BIZONYULT 6, 8 és 10 lóerjű locomobiljait

fa-, szén- és szalmafűtésre valamint a magvesztés teljes mellőzését eredményező szabad meghosszabbított rázószállal és szab. saját-szerű törekrostartalattal ellátott

48, 54 és 60" széles vaskeretű gőz-cséplőgépeit,

mely újításokkal immár 450-nél több cséplőgép működik az országban fényes sikerrel, kedvező feltételek mellett ajánlja

FEHÉR MIKLÓS,

a magyar államvasutak gépgyárának vezérügynöke
Budapest, IX., üllői ut 25. sz. „Köztelek.”

az általa követendő politika főbb irányait. A nem sokára valószínűleg napirendre kerülő közgazgatási reform-tervek még kíváncsiabbá tették a közönséget, mely irány az, a mely felé az új miniszter inkább hajlik, mert eddigelé sem az eddigi municipális, sem az újabb annyit pengetett állami adminisztráció határozott hívének nem vallotta s egyik irányban sem kötötte le magát.

Csak annyit tudtak róla, hogy nem csak teljesen független ember, hanem mint politikus is önálló gondolkozású férfiú, s nem az a jellem, a kit a közérdek rovására bármilyen tekintet is befolyásolhatna. S ez minden kormányférfinél a fő-dolog.

De az intéző körök, melyek őt a korona tanácsába ajánlották, többet is tudtak róla. Ismerték politikai nézetét, rendíthetetlen hazafiságát, sajtó a mai napság már ritka tulajdonát, hogy kerüli a föltűnést, s a közéletet is úgy szereti szolgálni, hogy szolgálata hasznot hozó legyen, de minél kevesebbet beszéljen róla a világ. Sok oly nemes vonását rejtette el a nyilvánosság elől, melyek tehetségeinek, férfias jellemének, mélyen érző szívének voltak bizonyoságai. A lármán kívüli, esendes munka embere, ki abban is, a mit más érdemének tekintene, csak a kötelességnek önmagától érthető teljesítését látja s azért elismerést sem kitüntetéskeket, sem a közönség tapasztaiban nem keres.

Gróf Teleki Géza az ősrégi Teleki-családból származik, melyben az irói hivatás a múlt század közepe óta főiról fira száll s melynek tagjai nem csak hazafiságban és nemzeti érzésben tüntek ki, hanem, mint pl. gr. Teleki József, az akadémia első elnöke, a Hunyadiak korának írója, s mások, az irodalom, tudomány és művészet mivelői, pártolói, mindig például szolgáltak s a midőn sok főiri házban idegen volt a magyar szó, a Telekiek nyelvben, szívből, szokásaikban mindig megmaradtak igaz, tősgyökeres magyaroknak.

Gr. Teleki Géza 1843 szeptember 28-án született Deesen, az emlékezetes Rákóczy-házban. Fia Ede grófnak; anyja Haller Mathild grófnő. A szabadságharc alatt a család sokakat szenvedett: az oláh csordák kastélyukat Paszmoson földtűzték, s mindenüket elpusztították. A szabadságharc lezajlása után Erdélyből Nagy-Somkútra, Kővár vidékére költözött a család s Géza gróf az iskolákat Nagy-Bányán, a minoriták gymnasiumában kezdte, hol az első osztályt végezve, három éven keresztül a nagyváradi premontrai főgymnasiumban tanult, hol a közügyek tárgya volt. Az irói vér már harmadik latinista korában fölébredt benne, s első termékeit az akkor megindult «Üstökös»-be küldözte. Többnyire diákadomák és tréfák voltak. Mint nagy-váradi diák Kazár Emillel, Örlösy Szépfaludi Ferenczel s másokkal kis irodalmi szövetséget alkottak, melynek írott lapja «Derü» czim alatt jelent meg. A kis Teleki nem értvén egyet a «Derü» nézetével, maga csinált «Európai Közönyt» czimen lapot, melyben élénk polemikát folytatott társával.

Nagy-Váradról három év után a marosvásárhelyi kollégiumba küldték, hol a felső osztályokat befejezve, az érettségi vizsgát letette. A marosvásárhelyi önképző-körök ez időben tevékeny munkástagja volt; könnyed menetű novellákat írt, sokat olvasott s általában szépirodalmi irányban képezte magát.

Mint minden költői lélek, ő is kiváló szeretettel viseltetvén a természet iránt, de különben is a jogi pályára kevés biztatást ígértvén a provizorium idejében, közép-iskolái befejeztével Németországba ment a hohenneimi gazdasági akadémiába, hol az 1863—1864. tanévet töltötte. A szépirodalom iránti szeretete és kétségtelen tehetsége itt sem hagyta nyugodni. A németek a fölött vitatkoztak vele, hogy a magyar nyelvvel nem lehet mindent kifejezni, mire ő azzal felelt, hogy csupa népdalokból egy «Kata» czimű szindarabot írt, mely a magyar népdalok mesébe fűzött érdekes gyűjteménye, nyomtatásban azonban nem jelent meg.

Gazdasági tanulmányai után 1864 őszén haza jött s Kővárvidéken mint tiszteletbeli aljegyző szolgált s egyuttal egy jogtanár vezetése mellett elvégezte a jogot. Két év múlva már mint főjegyző kiváló szerepet vitt a megyében s nagy munkásságot fejtett ki mint az út- és építészeti s a lótenyésztési bizottság elnöke.

Midőn Kővárvidékét fölszlatták: egyik rész Szatmárnak, a másik Szolnok-Doboka-megyének jutott s akkor le is mondott a megyei hivatalról. Először Bartal György halála után, időközi választás után 1875-ben került be a képviselő-házba, mint a kis-nyiresi kerület képviselője.

E kerületből alakult a mai nagy-somkúti kerület, melyet azóta folyton ő képvisel. Szatmár-megye közéletében, mint a közgazgatási bizottság tagja, állandóan részt vett és a megye gyakran bizta meg az árva-pénzek s a börtönök vizsgálatával. A megyéket és a megyei életet tehát, melyben maga is sok küzdelmet folytatott, a legkisebb részletekig ismeri, ugy szintén a városok bajait is, melyeket elég alkalma volt Nagy-Bányán közelről tapasztalni, hol mindig hálával emlegetik nevét s a város körül szerzett érdemeit azal ismerté el Nagy-Bánya városa, hogy diszpolgárává választotta.

Az irodalomtól a közélet vonta el a 70-es évek vége felé, midőn minden idejét a képviselőség, a megye és pribékfalvi mintagazdasága vették igénybe. Pedig mint elbeszélő kedvelt volt a közönség előtt s nem egy érdekes és meleg fantáziájú rajzot adott a főiri életből. Legelső elbeszélései még a «Hölgyfutár»-ban jelentek meg, a többi nagyrészt a «Fővárosi Lapok»-ban, melynek egyik kedvencz írója volt. Nevezetesebb elbeszélései: «Párt és családélet» (iránybeszély a családi életet megmértelő pártgyűlölet ellen), «Ki ő?», «Egy kis czimért» «Noe bárkaja», továbbá «Egy nap egy életből», «Az engesztelhetetlenek», stb. Számos rövidebb elbeszélést írt a «Színházi Lapok»-ba, melyet Vajda Viktor szerkesztett s más lapokba és folyóiratokba. Ezekben kívül Dincklage báróné «Egy rut hölgy története» czimű regényét fordította Szépfaludival. Irodalmi működése méltánylásul a Petőfi-társaság tagjának választotta.

A 70-es években a bécsi «Neue Freie Presse» egy föltűnő cikkben arról beszélt, hogy a magyar főiri osztályban nincs egy író sem, mire a «Fővárosi Lapok» egy egész számot állított ki magánirókról, a verset gr. Zichy Géza, a beszélt gr. Teleki Géza, a tárczát gr. Pálffy Daun Lipót írta, — s elküldte a bécsi lapnak, hogy saját szemével lásson főiri magyar írókat. Teleki Géza nemcsak érdekesen tud elbeszélni, hanem ügyes a lélektani megoldásokban is, stíljé jellemző, könnyed, folyékony, gyakran festői.

A politikai pályán, alig hogy a parlamentbe bejutott, a közlekedési bizottság tagjává választották, melynek állandóan tagja, s több vasúti javaslatnak volt a házban előadója. Közlekedési tagja volt az utak és vármok reformálására kiküldött bizottságnak, s alig néhány hónap előtt a szabadelyvüpari alelnökének jelölté, de gr. Teleki szerényen visszavonult a jelölés elől, és a háznagy tiszttel elvállalására is csak nehezen volt rá bírható, pedig az ő jelöltsége a ritka esetek közé tartozott, mert minden párt őt reá adta szavazatát, jelöléül annak a közszertetnek, melyben minden pártnál részesül. Eddig a ház plénumában nem sokat szerepelt, de annál inkább dolgozott a bizottságokban és a pártban világos, tiszta fölfogásával, higgadt, nyugodt ítéletével nézeteit mindig érvenyesíteni tudta.

Szerénysege sokszor tehetségei rovására annyira uralkodik egész lényén, hogy még meg-hittebb barátait is meglepi. Az árvaügyekkel és a lelenekérdésrel tényleg sokat foglalkozott és hogy a szegény árva és elhagyott lelenzek iránti részvéte nem csak platonikus, mutatja az is, hogy pribékfalvi birtokán évek óta tart fenn egy kis árvatelepet, melynek növendékeiből cseledeket, a tehetségekből pedig iparosokat nevelt. A szatmár-megyei sorozásoknál a bizottság mindig fölismeri Teleki árvait izmos alakjukról, jó nevelésükről s tisztességes kinézetükről. Nagy-Bánya és környéke sokat tudna beszélni a gróf nemes szívéről és a szegények iránti szeretetreméltó, atyáskodó gondoskodásáról. A tagosítást birtokán rövid idő alatt úgy vitte keresztül, hogy az ellen senki sem föllebbezett, a mi másutt is, de különösen Erdélyben nagy szó. Mikor gr. Csáky közoktatásügyi miniszter a költségvetésnél a kisdodovádák szaporítását kiltásba helyezte, senki annak inkább nem örült, mint gr. Teleki, kinek

a kisdodovádák szintén kedvencz eszméje, s mint belügyminiszter bizonyára kiváló gondot fog fordítani e nagy nemzeti intézményre s ez irányban minden lépést támogatni fog.

A mily meglepetve fogadták kezdetben belügyminiszteri kinevezését, ép oly örömmel üdvözölték az összes pártok, tudván, hogy a közlekedő nagy kérdések megoldásánál semmi irányban sincs lekötve. A jövő erről meg is fog győzni mindenkit, s azt hisszük, első ténye nem lehet más, mint az árvaügy rendezése, mely a legelhagyottabb állapotban sinylődik. Aztán jön a nagy munka: a közgazgatás reformja, mely belügyi programjának főpontja, s valószínűleg a közlekedőtől kezdve fölfelé fogja a nagy földadatot megoldani, még pedig kiváló tekintettel a városokra, melyeknek polgárságát támogatni kell, hogy az ebből fejlődő közepesítály erős legyen s minden téren érvenyesíthesse a közjóra a benne rejlő erő forrásait. Ezt követi a közgazgatási bíróság megalakítása, melynek szervezetétől igen sok fontos dolog függ. S végül egyes megyék kikerekítése, hogy a fölszólásban bizonyos területi egyformaság meglegyen.

Sok igen sok munka vár az új belügyminiszterre; de a kik ismerik gr. Teleki Géza tehetségeit, kitartó munkacseréjét, erélyét, egyenes jellemét és tiszta kezét: azok méltán néznek reménytelen működésére. A hamisítatlan szabadelyviségnek igazi tántoríthatlan híve, menten minden tulásoktól, s nyíltan demokrata nemcsak lefele, hanem a magasabb régiókból is. Nincs is benne semmi egyéb a grófból, mint bizonyos előkelő nyugalom, finomság, szeretetreméltóság és udvarias, előzőkeny modor, melylyel nemcsak a politikában, hanem a társadalmi téren is sok hívet szerzett már magának.

A különböző egyesületek is siettek őt megnyerni; így a osángó-magyar egyesület Somsich Pál után elnökevé választotta; a képművészet társulatnak és a Klotild-egyesületnek választmányi tagja, a Hunnia sportklubnak elnöke és választmányi tagja számos más egyesületnek. A hol a hazafiság és jótékonyaság hívják: ott mindenütt jelen van.

A politika elragadja őt is ezentúl a társadalmi szerepléstől, el talán még az otthonától is, melyet kitünő hitvese tett számára kedvessé, és egy okos, kis fiú, kinek maga az apa ir és mond el meséket, melyekben az elhagyottak és szegények iránti könyörületesség szíj játszsa a főszerepet. Még kevésbé veszi föl ezentúl elbeszélő tollát és az ecsetet, mert tudni kell, hogy ő nem csak a szépirodalomnak, de a festészettnek is áldozott. Kedvencz költőit és íróit: Aranyt, Vörösmartyt, Petőfit, Madáchot, Jókait, Keményt, Dickenst, Thackerayt, Hugó Viktort és Heinert sem igen ér rá majd oly szorgalmasan forgatni, mint eddigelé; de azért hisszük, hogy nem szakítja el magát teljesen az irodalomtól és művészetétől, mert lelkehez vannak forra azok s gazdag költői kedélye el fogja kisérni a miniszteri széke is.

A nagy, nehéz munka majd próbára teszi szellemét, s beszédes ajkait ezentül nemcsak a bizottságokban, a klubokban és társaságokban fogjuk hallani, hanem a parlamentben is, mely várakozással tekint az eddig hallgatag politikus első nagyobb nyilatkozása elé.

Ha mint miniszter is oly népszerű marad, a mely népszerű volt eddig az életben s a parlamentben: akkor szerencsés jövődöt jósolhatunk a nagy reformoknak és az új belügyér munkálkodásának.

L. M.

SZÁMLÁLGATOM...

Számlálgatom, találgatom,
Hogy hány hetem vagy hány napom
Van hátra még...
Irgalmas ég,
Esdék, ne légy fukar nagyon!
Óh hányszor hívtam a halált,
Mihelyt a kedvem bútra vált.
De most hogy itt
Ólálkodik;
Nem érzek mást mint borzadályt.
Meghaljak?... Óh, ne még, ne még!
Agyam még eszme-tűzben ég.
Forró szívem
Jobban pihen
A napon; óh a sir setét!

Vágy még hevít, kedv még emel;
Óh, még sok dalt nem zengetem el.
S eszméimet
Mind a hideg,
Sótét koporsó nyelje el?...

Toldjad meg hát kegyelmes ég
A csüggedt költő életét.
Hadd öntse ki
Érzelmét
Zengő, zsbongó tengerét.

REVICZKY GYULA.

AZ ARCHIVARIUS-KISASSZONY.

Elbeszélés.

Írta: Szomaházy István.
(Folytatás.)

A vén levéltárnok, a ki különben épen oly szürke és poros volt, mint az archivum kétszázéves aktái, nagy botjával felkopogott a kollégiumi igazgató elé s a nagytiszteletű urat hatalmasan öszeszidta, a miért egy főiskolai ifju ilyen gúnyoltságot követett el. Egyébként fenyegetőzött, hogy Ákost, a hogy előkerül, egyszeribe agyonüti.

Ötödnap az öreg Dobronyi Dénes is megérkezett a kopott nemesi kuriából, a hol napjait különben töltötte szokta s öreg, zseniliás titkáskájával az egész várost össze-vissza járta, hogy fiáról valami fölvilágosítást kaphasson. A morózus vén nemes, a kinek a fiában volt egyedüli reménysege (mivel a praedicatorum képező ősi birtok jóformán uszott már) elborulva ismételte: Odavan a kölyök, örökre odavan!

Ez időben történt, az egyik éjszakai, hogy a kis szobám ablakát, mely a hátulsó kertre nyílt, erőteljesen megzörgette valaki, s mikor ágyamból fölugorva, odasiettem: egy vastag hang türemetlenül szólalt meg:

— Nyisd ki az ablakot, gyerek!

Azonnal megismertem, hogy Ákos áll odakünn, egy hosszú, bő köpönyegben, mely egész alakját eltakarja. Kinyitván az ablakot, kíváncsian tekintettem ki a sötétbe, hol a rejtélyes szökevény állott.

Ákos benyulva a zsebébe, egy fehér papírost adott kezembe, mely levélalakura volt összehajtogatva.

— Ebből majd értesülsz, gyerek, a kíváncságom fölül! Annyi időm nincs, hogy mindent először elmondhassak. Elvárom, hogy teljesíted kíváncságotomat. Isten áldjon meg, édes fiam!

S meg sem váru, hogy mit felelek, azonnal elindult a sötétségben. Alakja, pár pillanat múlva, egészen elveszett az éjszakában.

Bezártam az ablakot s gyertyát gyújtottam. Föltépve a levelet, a következő sorokat olvastam ki belőle:

«Kérlek, édes fiam, jöjj el holnap, délutáni előadás után, az Eplényi Sámuel molnár-utczai házába, a hol mindent meg fogsz tudni. De erről egyetlen teremtett léleknek se szólj. Tudom, hogy tökéletesen megbizhatom benned s inkább meghalnál, semhogy föllelem egyetlen ártalmas szót is mondanál, mindazonáltal ebben az esetben külön is fölkérlek: nehogy véletlenségből valamit elárulj! Tehát holnap öt óraker. E levelet apró darabokra szakítsd el. Üllek fiam! — Ákos»

Izgottan vártam a másnapot. Már négy óra felé ott bolyongtam a molnár-utczán táján s a jó dominikánus-páterek temploma előtt legalább százszor föl s alá jártam, a míg végre a vén, kopott toronyban az óra a délutáni ötöt elütötte. Szörnyen büszkévé tett az a gondolat, hogy engem tizenhat éves kamasz létemre ilyen fontos szerelmi ügyekbe avattak be s lelkesedésemben valóban mindenre készen lettem volna, csak hogy ezt a féltett titkot tökéletesen megőrizzem.

Átellenben a páterek templomához, két öreg

díofa mögött, szélesen elterpeszkedve az elhagyott utcában, békén áldogált az öreg Eplényi Sámuel nemesi kuriája; ez a nyolczvan év előtti hatalmas épület, a melyben valaha, anno 1809, a híres Eplényi Dániel lakott, a vármegye boldog emlékeztető alispánja, a ki mint insurgens obester szerepelt a francziák elleni háborukban. Massív, kényelmes építkezés volt ez, igazi reformatus stílusban tartva; a ház egyik szárnya, melynek alján az egész utca kigyepesedett, még ablakokkal sem szolgált az utcára; csak két vak, téglaredős mélyedés jelezte, hogy az ablakoknak voltaképpen itt kellene lenniök, ha ez a hiba egyáltalában megengedhető volna. A másik oldalon, mely később épült, egy emeletes lakosztály húzódtott végig; egy erkélyes, duplatetésű épület, melylyel a harminczas években tökéletesítette a családi kastélyt egy fényűzésre hajlandó ivadék. Ebben az emeletes részben lakott az öreg Eplényi Sámuel, ez az antik, magányosan élő táblabíró, a ki egy régi, elfeledett korszaknak volt eleven emléke; a nemesi világ, a vármegyei élet legutolsó mohikánja.

E hatalmas, dupla tetők alatt, e jól elzárt, régies ablakok mögött élt az öreg Eplényi hosszú években át; kedélyes vidorsággal emlékezően vissza ama rég eltűnt időkre, midőn mint aljegyző lépett a tekintetes vármegye szolgálatába, s midőn vármegyeje egyik országgyűlési követéül választatván. Ifju szívvel jelent meg a vén koronázási város falai között, a hol a híres diaeta a maga örök időkre szóló humanus reformjait megalkotta. Mint igazi gondolkodó fő, testestöl-lekeltől hive volt ama liberalis csoportnak, a melyből, pár évvel később, oly kitünő és halhatatlan emberek kerültek ki; zászlóvivői minden haladásnak, minden nemes eszmének, mely az ország teljes átalakulását előidézte. Később főjegyzővé, alispánná választatott, s csak a hatvanas évek végén lépett vissza a közszelektől, a mikor a legújabb kor — mely szemünk láttára alakult s mely a magyar történelemnek tán minden korszakánál fontosabb, — teljesen beállott. Ez idő óta kertészkedéssel, olvasgatással tölt el az ideje, csak nagy néha fogadván vendégeket amaz öreg, vele egyvásu megyei urakat, a kik lassanként mindannyian kihaltak mellőle. Egy-egy bizonyos sakkpartie, s kedvencz hetilapjának, melyet huszonöt év óta olvasgatott, érdekes közleményei mellett szinte észre sem vette ez a vídám kedélyű öreg ur, hogy lassanként jóformán egyedül maradt a világban.

Fölérve a lépesökön, az előszobában egy barátságos inas jött előm, a ki a nevem után kérézősködött. Válaszomra helyet mutatott egy széken s udvariasan szólt:

— Azonnal bejelentem urfi! Szíveskedjek addig itt várakozni rám!

Pár pillanat múlva mosolyogva jelent meg újra, s intett, hogy szabadon beléphetek.

Két tágas, öreg divatu szóban áthaladva, a harmadikban elem jött egy főhefer haju, kissé megöregedett öreg ur, a kiből azonnal felismerem a házgazdát, az 1836-iki diaeta híres tagját, egykoron büszkeségét a megyének, mely a maga követejűl felkildötte. A szobám fekete bőrbutorok voltak; egy kényelmes, nagy díván, s két hatalmas karosszék; közbül egy öreg díobarna asztal, négy oszlopszatos lábbal, a minőt ma már csak az antik, nyolczvan éves nagymamák szobáiban lehet föltalálni. A szobában köröskörül, a plafondig érő állványokban, csupa hátratos, vastag könyv volt fölhalmozva; mindennemű törvénykiadás, deák munka abból az egyszerűbb időből, a melynek még a Zola, Catulle Mendés s a többi szellemes francia kulturáját nem adta-tott élveznie.

Az ősz Eplényi Sámuel barátságosan nyujtotta felém a maga nagy, remegős kezeit (egyéb-

ként még mindig teljes erejében volt) s nyájasan szólt:

— Isten hozta édes fiam, üljön le mellém, ide a dívánra.

Félénken húzódtam meg az egyik sarokban, bár a mosolygós, vitor kedélyű öreg ur arcvonásai azonnal kellemes benyomást költöttek bennem.

— Hát maga volt az Ákos lakótársa?

— Igen, én.

— S biztos abban, hogy az ő titkát mindenki ellenében meg tudná őrizni?

— Oh, inkább meghalnék, semhogy elárulnám. Mosolyogva ütött néhányszor a vállaimra, mint a ki tökéletesen meg van elégedve.

— Bravo, édes fiam! Magam is szakasztott ilyen voltam a te korodban. (A tegezés, ugy látszik, valami magasabb kitüntetés volt nála, mert csak e pillanattól fogva szólított ily bizalmasan.)

Fölkelt a helyéből s kedvesen tüpegye ment a szomszéd szoba ajtajáig, a melyen vidoran beszólt: — Kijöhettek gyerekek.

Az ajtó föltáruult s elsöben Ákos alakja jelent meg előttünk, a kit nyomban egy szeretetreméltó, zavart női arcz követett. Azonnal felismerem a deák-kisasszonyt, a kinek sötétbarna arca e pillanatban bájosabb volt mint valaha.

Ákos hatalmasan megrázta a kezemet, míg a leány, az öreg bácsi vállain át, mosolyogva tekintett rám.

— Új le ide mellém princeps!

(Ez volt az iskolai nevem.)

Mindnyájan leültünk, s mialatt a leány hizelegye simogatta az öreg ur reszkető kezét, Ákos, — komolyan, a minő csak ritkán szokott lenni — az egész történetet elmesélte:

— Lásd édes fiam, Ilona s én nagyon szerjük egymást (a leány egészen elpirult) s hogy minő ez a szeretet, azt te még most nem bírnád tökéletesen megérteni, de — úgy lehet — őt, hat év múlva már egész mivoltában megérett. E szeretet nélkül — a melyet a szülők, pájtások iránti érzés miben sem pótolhat — az egész világ üres s érette mitsem volna nehéz fölföldözni, még talán az életet sem. Nos hát elképzelheted, minő nagy csapás volna, ha bennünket ily körülmények közt elválasztaná egymástól. Pedig épen ezt akarták; Ilona atyja már elígerte a leány kezét egy fiatal földbirtokosnak, a kivel tavaly a megyei bálon ismerkedett meg. Ezen kívül még más apró kellemetlenségek is fordultak elő, szóval beláttuk, hogy itt csak egy dolog segíthet: a szökek.

— Épen mint valami szindarabban, — mondá az öreg ur tréfásan.

— Messze, a szomszéd vármegyékbe elmenni, — folytató Ákos, — épen nem volna bölcsesség. Először is könnyen a nyakunkra találának, meg aztán pénzünk sem volna annyi, a mennyi az ilyen vállalkozáshoz szükséges. Aztán meg — s ez a fő-dolog — Ilona nem jöhet velem magányosan; ez tökéletesen ellenkeznék azzal a tisztelettel, a melyet irányában érzek. Ezek az okok birtak bennünket arra, hogy ide rejtőzzünk el egyelőre a világ elől, annál inkább is, mivel Sámuel bátyám — a kinek ezt a jótéteményét késő aggoromig sem felejttem el — szíves kérésével ajánlotta föl a házát, mikor a fenyegető veszedelmet megtudta. Itt bizonyára senki sem fog keresni bennünket.

— Le is lönénk, ha valaki ide tenné a lábát! mondá az öreg táblabíró tréfásan.

— A kérelem, a miért idehivattalak édes fiam, a következő. A mint tudod, az atyám kétségbeesve keres mindenütt, s eddig már minden valószínűség szerint azt hiszi, hogy a drágálatos fiát sohasem fogja meglátni az életben. Ez a szomorúság a mit szegény öreg atyámnak akaratlanul is okoznom kell, nem hagy nyu-

godni bennünket. Kérlek, édes fiam, keresd föl őt, s nyugtasd meg, hogy épen semmi bajom sem történt. Sőt — s itt lopva a «deák-kisasszony» felé tekintett — talán jobban érzem magam, mint valaha.

— Megteszi, ugye megteszi kis fiu? kérde a leány is szelíden.

— Oh örömmel, szíves örömmel kisasszony.

— De a tartózkodási helyünket el ne áruljam valahogy, princeps!

— Inkább meghalok, sem hogy valaki előtt fölfedezzem.

Ott voltam még egy kis ideig, miközben tanujává lettem ama gyöngéd szeretetnek, a mivel ez a két szerelmes teremtés egymás irányában viselkedett. De különösen az öreg Eplényi Sámuel volt elragadtatva a leány szeretetreméltó lényé által, a ki a karjait édes hízkeléssel fonta a vén táblabíró nyaka köré.

Daczosan álltam meg előtte, mitsem félve a hatalmas férfiútól, a ki az egész kollégiumot remegéssel töltötte el.

— Te tudod, hogy hol tartózkodik Dobronyi Ákos? fordult hozzám szigorúan.

— Igen! feleltem tisztán és érthetően.

— Nos?

— Azt nem árulhatom el, nagytiszteletű ur!

— Akkor sem, ha én szólítalak fel rá?

— Nem, akkor sem.

— Meggondoltad-e fiam, mit idézsz ma egész ezzel a konoksággal? Az gadra jövődet tönkretesz. A kollégiumból ki foglak tiltatni, ha azonnal nem beszélsz!

— Mégsem szólhatok, nagytiszteletű ur!

— Ej te velem daczolni!

— Nem, az jellemtelenség volna, ha a szavamat nem tartanám meg.

— De lásd, — fordult hozzám szép szóval, — ez a dolog az egész kollégium szégyene. Egy tanuló ifju egy tisztességes hajdant megszöktet s ez által két embernek halálát szegyént hoz a fejére. Gondolj a szegény apára fiam, a ki szívszakadva gondol a gyermekére. Igérem, hogy Dobronyi Ákosnak mi bántódása sem lesz, ha a tartózkodási helyét fölfedezed.

— Nem szólhatok nagytiszteletű ur!

Emery Comte de Tekely general des mécontents de Hongrie, ce capitaine pour quelques mécontentemens qui a fecus a la Cour de Vienne... Paris chez M. Haugelmann graveur sur le petit pont a l'écharpe blanche. Priuill du Roy. 1683.

THÖKÖLY IMRE.

Egykoru francia metszet után az országos képtárból.

THÖKÖLY IMRE ÉLETÉBŐL. — A Magyar Történeti Életrajzok legújabb füzetéből.

De egyet kifejeztünk a számításból; azt tudniillik, hogy az ősz Dobronyi Dénes, mikor a fia üzenetét meghallotta, megragadta vállamat.

— Hol van az a kölyök?

— Oh, azt soha sem fogom megmondani! válasszoltam elszántan.

— No csak várj, majd kiviszem belőled kamasz!

S ment azonnal jelentést tenni a direktornak, a ki még az nap maga elé csitáltatott a hídeg physikai muzeumba, a hol az inquisitiókat tartani szokta.

mersz, haszontalan kölyök! Huszonnégy órai karczert neki, éhezéssel.

A mig András, a pedellus, a kollégiumi börtönt felnyitotta, elég okom volt elbusolni a kellemetlen helyzet fölött, a mibe az Ákos szökése miatt kerültem. Mindazonáltal elszántan mentem be a karczerbe, a hol már vígan ütötte a kalábert három hetedik osztályu deák.

Másnap, alig, hogy valami ennivalót bekaphattam, ismét maga elé csitált a haragos igazgató.

— Nos, meggondoltad-e a dolgot, fiam?

Haragos fenyegetések közt bocsátott el, kilátásba helyezve, hogy a kollégiumból örökre kiltanak.

Megindult a hajsza ujra, ám a szökevényeknek még nyomukat sem lehetett fölfedezni. Az archivarius egy izben két lépésvíre volt a leánytól, látogatást tévén Eplényi Sámuelnél, a ki régi bajtársa volt s juratus kollégája valamikor, anno 1834, a pozsonyi fényes napok idejében.

A «deák-kisasszony» minden szót meghallott, a mit az atya a szomszéd szobában kimondott.

Én azonban szorgalmasan hordtam a leve-

HÓDOLÓ KÜLDÖTTSEK A GYŐZTES TÖRÖKÖK ELŐTT. De Hoogh N. metszete, a bécsi városi könyvtárban.

MISER. LUCE EIECTUS

EMERICUS TEKELIUS

Hic Mites in duri oclusus carere melis... Talia hinc protulata juro Cepus... Quis sit Divus confidantur ope... Cuius culpa satis per totum est cognita meatus... Illuc lasa fides nax, istinc factio rité... Hanc mjero asserere confidit dorum

Demig d'infinitum Dux, o Nativus Corosa? Quis sit nec fabulis nulla dicitur est!

THÖKÖLY A FOGSÁGBAN.

Albrizzi Gerolamo munkájából.

leket, az üzeneteket ugy Debronyi Déneshez, mint a levélkarnokhoz, a kit a leánya minden alkalommal megnyugtatótt, hogy semmi bajt sem érez; sőt inkább boldogabb, mint annak-előtte.

(Folyt. köv.)

THÖKÖLY FOGSÁGA.

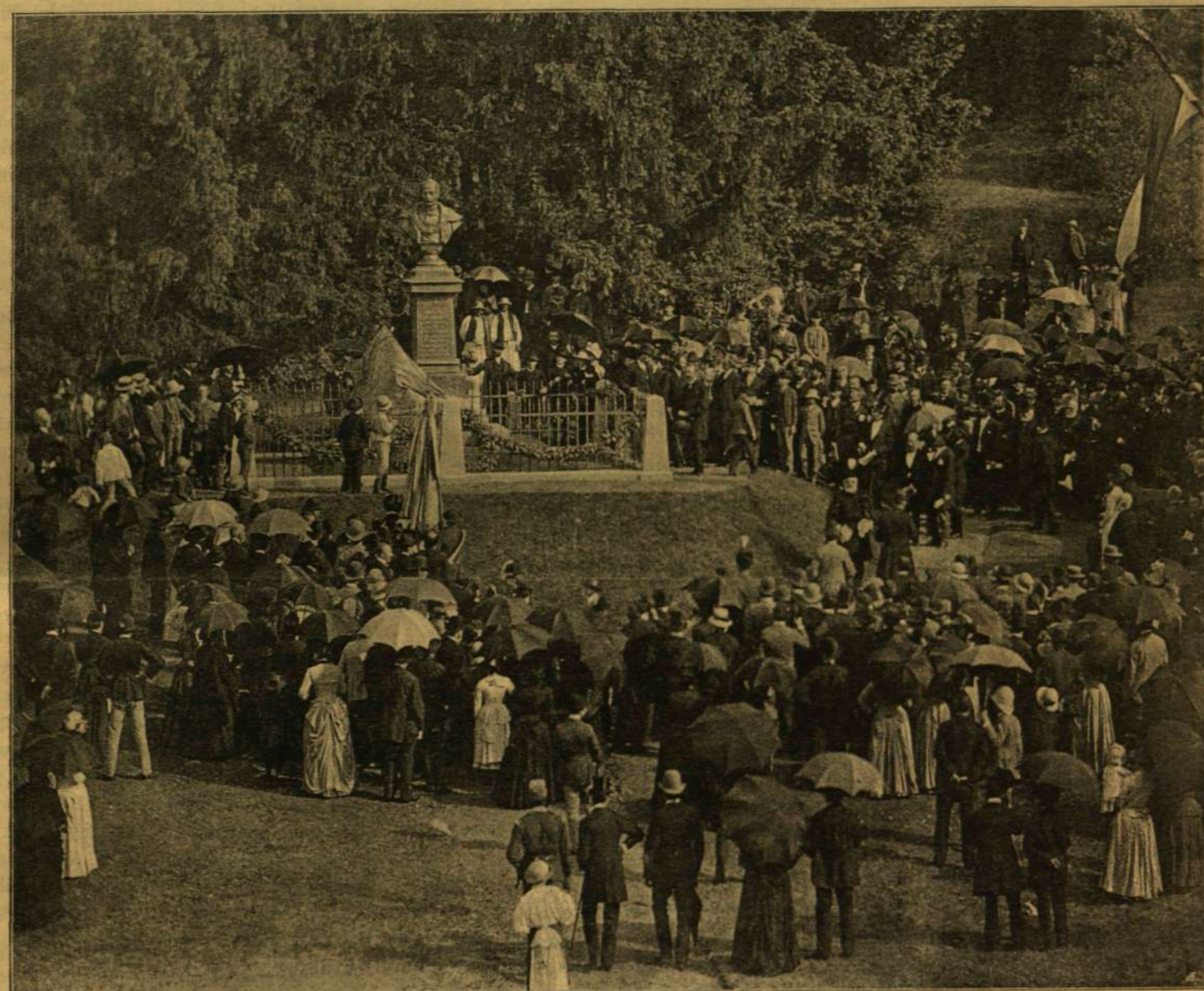
A «Magyar Történeti Életrajzok» juniusi füzeté folytatja Angyal Dávidnak «Thökoly Imréről» írt gondos tanulmányát, melyet egy időre megszakított Csák Máté és Erdődi Bakócz Tamás életrajza. Egy ugyanez érdemes munka alapján már korábban, — lapunk mult évfolyama 24-ik számában — «Thökoly Imre ifjúsága» ezim alatt hozott közlemény kiegészítésül, most egy újabb részletet ismertünk ki vonatosan az előttünk fekvő füzetből, azt, a melynek főtárgya Thökoly fogsága.

delmei iránt «Vajjon beszélnek-e a poroszok a magyar dolgokról?» kérdező az 1678-ban Danzigból visszatért Buchholz Györgytől. «Beszélnek — viszonzá az akkori kereskedő s később késmárki pap. — sőt nagyon sajnálják a szorongatót s üldözött magyarságot, s óhajtják hogy az ország régi helyzetét visszanyerve, védhataly legyen a kereszténységnek.» «Elhiszszük — mondá Thökoly — meg is írták már ezt onnan.»

Mikor Bécsben Sobiesky hősiessége fölmentette, a lengyel király nemcsak sajátkezü levelében értesítette Thökolyt diadaláról, de fel is szólalt mellette, s pártját fogta a magyar fölkelők ügyének az udvar előtt. E magatartását sokan abból magyarázták ki, hogy utat akart egyengetni fia számára a magyar trónra, a ki immár elesett attól a reményétől, hogy Lipót császár vejevé s az aranygyapjas rend tulajdonosává legyen. Thökoly sokat várt Sobiesky segítségétől, a kit a császár hidegsége, melyet Bécs fölmentése után vele szemben tanusított, teljesen elkeserített, s

kal és két mozsárágyuval s elegendő gránáttal. Még aznap örömmel jelentették az ostromló vezérek, hogy «isten segítette» őket a kálvinista templom felgyújtására. S bár Semsey Pálnak ekkor jobb kezét ágyugolyóval ellőtték, Ungvár már 12 nap mulva feladta magát Thökolynek, az ostromlottak szabad elvonulásának kikötése mellett.

Nem volt ily szerencsés Thökoly Eperjes alatt, hol hétezer főnyi táborát gyűjtött össze. Schultze s a császári farsztó éjjeli menet után váratlanul termettek Eperjes alatt s meglepték Thökoly tiszterte erősebb táborát. Veterani, Schultze ezredese a gyalogságot, Barkóczy, felső-magyar-szági viczgenerális pedig a lovasságot támada meg. Thökoly még az ágyban volt, mikor a támadás kezdődött; sok drága ruháját, ezüstneműt, sátorát, kancelláriáját, ágyuit, szekereit s zászlóit az ellenségnek hagyva Regéc felé menekült. Ellenben Schultze táborában nagy volt az öröm, emlegették a katonák, hogy a támadás

GRÓF MIKÓ IMRE SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE KOLOZSVÁRTT. Veress Ferencz pillanatnyi fényképe után.

Thökölyről egy egykorú leírás ezt a jellemző képet festi. «Szép, helyes termetű uraság volt, gyönyörű véres és fehér arczáju, egy kevéssé ritka hajszu és barna haju, kiálló és kövér szemü.» De «a véresorezáju» ifju azért gyakran «kornyadozott», mint maga mondá. Nem igen erős gyomra sinylette ilyenkor a sok lakmározást s alkalmatlan vendégül a csúsz is jelentkezett nála. De ifju rugékonysága győzött bajjain s betegén is szegyelte volna a heverést, ha dolgai a táborba hívták. Ezért írta Gyöngyösi István régi poétánk róla:

«Tür is sokat, főképen mezőben, Orszáját az metsző szél is hasogatja, Annak gyengeségét nyár is aszalgatja.»

Szeretett szónokolni is nagy bőséggel s ékes páthosszal küldöttsegek előtt, gyüleéseken s táborban, Gyöngyösi dicséri továbbá «szép könnyűségét» a levélírásban, melyben sok bibliai ügyeken kívül főleg még a külföldi egyházi mozgalmak érdekelték különösebben. Szerette hallani, hogy a protestáns világ rokonszenvet érez küz-

Tályáról kiáltványt intézett a megyékhez, hogy mindenki hozzá siessen.

De a kiáltványknak nem lett meg a kívánt sikere. A meghívottak többnyire otthon maradtak, vagy elmenekültek, s Bereg megye például nov. 25-iki gyűléséből így válaszolt Thökolynek: «Ily sanjuru tölben feleségeink s gyermekeink éhel halásra való jutásokkal hogy bujdossunk, arra ne kényszerítsen.» Maga Homonnay Zsigmond, belátva, hogy Thökoly ügye veszte van, a fejedelem két rendbeli fenyegető levelére sem akart kimozdulni Ungvárból. «Istenért s Hazájához való szeretetért kérem Nagyságodat — így válaszolt Thökolynek, — mézes, szines hitegetéseknek (t. i. a törökének) ne higgyen, hogy tőle igért szabadság helyett keservességet ne érezzen.»

Thökoly elkeseredve hívei engedtelenségén, hogy Homonnayt megfenyítse, Ungvár ellen indult, s bár Homonnay időközben meghalt, jun. 15-én megkezdte Ungvár ostromát. Madocsnányi és Semsey Pál a «vadkertben» beszállottak csapataikkal hat öreg ágyuval, négy tarack-

előtt a császári táboron három sas repült át s ebben most a diadalnak jósjelet látták.

Lassan-lassan mind jobban elborult a fejedelem szerencse-csillaga. Egymástán veszték el várai és területei, Szepesben Dunajecz, Zemplénben Sztropkó, Sárosban Bártfa, Szeben, Kapi, Makovicza. Azonkívül ötödfél ezer emberének járt volna rendes hópénz, melyet nem tudott előteremteni. Maga a lakosság sem türe a kurucz vendégeket. A debreczeniek a fergetes hideg időben be nem bocsátották a hadakat s csak a tiszteknek adtak szállást. Berettyó-Ujfalu helyesze fegyvert fogott Petneházy katonái ellen; Bereg-Böszörmény lakossága pedig Lövey Ádám hadára támadott s a töröktől kért oltalmat a kuruczok ellen. Geszten, Harsányban, Szalontán nem kaphattak egy szekeret sem a kuruczok. Hol nem folyamodhattak a török oltalmához, ott a nép földönfutásban keresett menedéket. Szoboszló lakosai a kvártályos végbeli hadak miatt minden élőlélből kifogyva, vetni sem bírtak. Szabolcs megye szegény népének marhája nem lévén, sok helyen magát fogta be

alispánja volt. Középkorait szülővárosában és Szekesfehérvárot elvegezvén, a budapesti egyetemre jött, hol 1878-ban a jog- és államtudományokból tudorrá avattattott. Egyetemi pályája alatt a legszorgalmasabb s egyúttal legnépszerűbb joghallgatóknak volt egyike, mit bizonyít az is, hogy társai a jogászségélyző egylet alelnökévé választották s egyúttal a tudomány- és műegyetemi olvasóköri is választmányi tagja volt. Jogi tanulmányainak befejezte után még Bécsbe ment egy félévre, melyet mint rendkívüli hallgató töltött az egyetemen.

Hazatérvén, 1878-nak mindjárt kezdetén a megye szolgálatába lépett, mely tiszteletbeli aljegyzőjének, csakhamar második, aztán első aljegyzőjének választotta, mely alkalommal egyúttal tiszteletbeli főjegyző is kinevezetett.

Képviselővé első ízben Kötöcs József elhunytával, 1885 nyarán egyhangúlag választotta meg a veszprémi kerület, 1887-ben újra reá ruházván a mandátumot.

Az eleven szellemű fiatal képviselőnek hamar sikerült a parlamentben feltűnnie s már első beszédével, melyet a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával tartott, magára vonta a figyelmet. A közigazgatás reformjára vágó mind azok a fontosabb kérdések, melyek most előtérbe nyomulnak, alaposan taglalva s világosan jelezve vannak az ifjú szónok e szűz beszédében, ki ez alkalommal határozottan az állami közigazgatás hívének vallotta magát, sürgette a közigazgatási bíráskodás behozatalát s a szolgálati pragmatika megalkotását.

Daczára parlamenti munkálkodása rövid voltának, számos terén fordult meg a parlamenti küzdőternek, szép reményekre jogosító ismeretbősséggel s kezdőnél ritkának mondható szónoki készséggel és otthonossággal, — többnyire a közigazgatásba vágó kérdésekkel foglalkozván. Így részt vett a községek rendezéséről szóló törvényjavaslat fölötti általános vitában, oly elismerést víva ki, hogy még abban az ülészakban a közigazgatási bizottság tagjává választották. A mostani országgyűlés folyamata alatt tagja lett azonfelül a regale megváltása fejeben adandó állami kártalanítás és az italmérsi adóról szóló törvényjavaslatok tárgyalására külön alkotott huszonegyes bizottságnak is.

Parlamenti működése köréből kiemeljük a magyarországi munkások kérvényének tárgyalása alkalmával tartott beszédét, melyben egy fölötté rokonzenyes és humánus eszme, a munkások balesetek elleni biztosításának megvalósítását sürgette. Előadója volt azonfelül a közutakról és a vámokról szóló nagyfontosságú törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságnak, melynek jelentését a most lefolyt ülészak végén terjesztette be a képviselőházhoz.

Mint a megyei közigazgatási bizottságnak 1886-tól fogva tagja s a megyei állandó választmányának alelnöke, élénk részt vett úgy a megye, mint Veszprém városa politikai és társadalmi életében. A veszprémmegyei gazdasági egyletnek szorgalmas választmányi és az 1845 óta fennálló jó hírnevű veszprémi takarékpénztárnak felügyelő bizottsági tagja.

Azonfelül elnöke a városi építészeti és szepitési bizottságnak, mely minőségben a Veszprém városban 1887 szeptember havában pusztított nagy tűzvész alkalmával a leégett városrész újraépítésénél főleg a rendezés munkája és a város viszonyainak megfelelő szabályrendelet által fejtett ki buzgó tevékenységét.

Mint publicista is hozzájárul a fontosabb érdeklő országos és helyi kérdésekhez s a kormány-párti színezetű újságokhoz, mint német lapokban, s több vidéki közlönyben megjelent cikkei alapos készütségről s tárgyismeretről tesznek tanúságot.

Buzgalma és lelkiismeretessége a nyilvános élet kötelességeinek terén az ifjabb parlamenti nemzedéknek egyik kiváló s várakozásra jogosító tagjává tesz, ki valóban érdemes a megtisztelő bizalomra, melyben ezúttal a parlament részesítette.

A RIGÓMEZEI ÜTKÖZET.

A szerbek 1889. június 15-én, a mi naptárunk szerint 27-én ünneplik a nagy Kődyant, a rigómezei ütközet 500-adik évfordulóját. Rigómezőre,

a szerbek Mohácsa, ott dőlt össze a nagy szerb birodalom, ott veszett el a nemzet függetlensége, ott esett el Murad szultán, de Lázár császár is, a ki a Vrednik-hegységben, Ruma szlavonai város mellett Ravancia monostorban van eltemetve. A rigómezei veszt állítólag Lázár császár vejének, Brankovics Vuknak árulása okozta. Egy másik Brankovics (György, szerb despota, Hunyadi szövetségese) meg Dán oláh vajda árulásának következtében vesztett Hunyadi János csatát a törökök ellen szintén a Rigómezőn, 1448. október 17-én. A magyar sereg megsemmisült, a menekülő Hunyadi elfogta Brankovics és fejét el akarta adni a szultánnak, ki utálatlalt utasította vissza az undok árulást. — Később két ízben történt kísérlet arra, hogy a Rigómezőt elragadják a török kezéből; most kétszáz éve I. Lipót császár győzelmes serege szállotta meg a helyet rövid időre és 1809-ben Karagyorgye szerb fejedelem tett kísérletet a Rigómező elfoglalására. De hiába! Koszoppolye, a Balkán-félsziget kulcsa, még most is a török kezén van, s a szerbek az ősi Krusevácz városban ünneplik ama végzetes esatá emlékét; azután pedig, jul. 2-án Zsics kolostorban szerb királylány keni fel a gyermek Sándort a visszahelyezett metropolita, Mihály s ezzel új tápot nyer a szerb politikának az a törekvése, hogy helyreállítsák Lázár császár birodalma, a szerb eszázárság!

BEZERÉDY VIKTOR, Ellinger Ede fényképe után. a képviselőház új házmagya.

A szerbeknek van a világ leggazdagabb epikus népköltészetek. A rigómezei ütközet is számos, részben nagyon régi elbeszélő költemény éneki meg, gyönyörű románccsok, a melyekből mutatványul mi is közöljük a két legrvidebbet ez alkalomra készült magyar fordításban.

Murad szultán levelet ír Lázár császárnak.

Murad betört a Rigómezőn. A hogy betört, legott levelet irt, El is küldi Krusevácz várába, Lázárhoz, a szerb fejedelemhez. 'Hej te Lázár, szerbek fejedelme! Nem volt soha, nem is lesz rá példa, Hogy egy ország két urat uraljon, Hogy egy népnek két adót fizessen. Mind a kettőnk itt nem országolhat; Küldd hát el a kulcsokat s adókat, Arany kulcsod, minden várad kulcsát, Fejadót is hét esztendő adtát. Amde hogyan erre rá nem állasz, Állj ki velem a Rigómezőre; Országodon osztakozunk karddal!'

A hogy Lázár a levelet veszi. Nézi, nézi s szeme könybe lábad; Hirivót küld világ négy tájára, Szerzetét a szerb birodalomban, Egybe hívja seregét s vitézeit, Égbe hallik kényszerítő átka: 'Valakinek szerb a származása. Szerb a vére, szerb a nemzetisége, S nem jön vini a Rigómezőre,

Szívének ne legyen sarjadéka, Se fü-, se leány-ivadéka; Sohse legyen áldás keze dolgán, Sárga borán, szép fehér buzaján, Átok sújtsa, miglen magva szakad!'

A rigómezei ütközet.

Kora reggel, hajnalhasadékor Rigómezőn riad szertelen zaj; Mind a két had sorba sorakozik, Mindkét részről támadnak a hősök, Rigómező terét török tartja.

Első hadat vezet Jug Bogdán, S kilenc fia, kilenc Jugovicok, Miként kilenc nagy erejű sólyom, Mindeniknek kilenczere hőse, Kemény harcot vívtak a törökkel, Hét basát már megverték s levarték, Nyolczadikat a mint verni kezdék, Elest az öreg hős Jug Bogdán, Elest a kilenc Jugovic is, Miként kilenc nagy erejű sólyom, S elest az egész vitéz sereg.

Haddal jön a három Mrnyavcevic. Uglyésa bán, Gojko vajda szintén, Velök együtt Vukasina király, Mindeniknek harminczere hőse Kemény harcot vívtak a törökkel, Nyolcz basát már megverték s levarték, S a mint vernék a kilenczediket, Elest ott Mrnyavcevic kettő, Uglyésa bán, Gojko vajda szintén, Vukasina lerogyott sebében, Eltáposták törökök lovai. S elest az egész vitéz sereg. Harmadik had István hercege volt, Jött nagyszámú sereg a herceggel, Hatalmas had, hatvanhar harcos; Kemény harcot vívtak a törökkel, Kilenc basát megverték s levarték; Tizediket a mint verni kezdék, Elest a vitéz István herceg, S elest az egész vitéz sereg.

Haddal jön most Lázár fejedelem, Jó sok vitéz szerb volt seregében, Hatalmas had, hetvenhét ezernyi, Kiverték a térről a törökök; Nem mert nézni szemökre a török, Nem mert velök harcolni a török, Legyőzhetik vala a törökök.

Szeresésvél szeresédségség jár... Brankovics Vuk — verje meg az Isten Elárulta ipját a csatában, Elcsábita tizenkétezer hőst, Pánczélfőtte legjelesebb harcosot, Átkozott, ki nemzette s ki szülte, Átkozott a sarja s nemzetése!

Igy győzték le Lázárt a törökök, Így esett el szerbek császárja, Lázár, Így esett el egész vitéz serege, Hatalmas had, hetvenhét ezernyi, Szent esata volt, szent és igazságos, Jó Istennek bizonyára tetsző.

A szerb eredetiből fordította H. A.

EGYVELEG.

*Az Egyesült-államok gombostű-gyárában jelenleg évenként mintegy 19,000 millió gombostűt állítanak elő, a melyből az állam minden polgárára naponta jut egy jut.

*Az ezüst pénzek sokkal gyorsabban kopnak, mint az arany pénzek, valószínűleg, mivel többet forognak. Az ezüst tíz év alatt vesztí átlag súlyának egy százalékát, az arany pénz csak 50 év alatt.

*A legerősebb hangja átlag a tatároknak van, leggyengébb a kínaiaknak és japánoknak. Egészben véve az európaiak hangja erősebb, mint a többi világrészek lakóié.

*Egy paróka története. V. Fülöp spanyol királynak nagy betegsége következtében csaknem teljesen kihullott a haja s parókát akart hordani. A spanyol etikette szigorúsága folytán ez az úgy is minisztertanács elé került s hosszas vita után Bevenente gróf főlovászmester indítványát fogadták el, hogy ennek a parókának haja csak nemes ember vagy nemes nő fejéről származhatik s elkészítése teljesen megbízható egyénre ruháztassék, mivel az emberi hajjal már igen sok rettenetes varázslat történt.

*A párisi kiállításra kocsin indult el június 2-án egy bécsi hírlapíró s azt hiszi, hogy 23-én ott lesz. Visszafelé ugyanígy módon akar jönni. Még érdekesebb egy 67 éves török vállalat, ki Konstantinápolyból gyalog indult el erre az utra oly szándékkal, hogy mindenütt a vasut mellett megy s a szabad ég alatt fog meghálni.

A KENYÉRMEZEI EMLÉK.

Kegeletes ünnep színhelye volt május 30-án a hős Kinizsy vitézi tetteiről regében, balladában megörökített Kenyérmező, a magyar nemzet dicsőséges történetének egyik legragyogóbb emlékü helye. Ekkor avatták fel tudniillik azt az új emléket, melyet a hunyadmezei történelmi és régészeti társulat s Hunyadmege köztörvényhatósága emelt a porló hősök hantja felett, hogy örök jelül szolgáljon a honfiumi lelkesedésnek és a nemzeti mult ihletéből példát merítő utókornak. 1861-ben indított először gyűjtést az emlék létrehozására Kolozsvárt dr. Miksa György, s az időközben felszaporodott tőke most végre át lett adható rendelkezésnek, hozzájárulván Kerpely Antal miniszteri tanácsos áldozatkészsége is, ki az öntvényeket sajátjából állította ki.

A díszes emlékoszlop az alkenyéri pályaudvaron emelkedik s gula alakú oszlop, tetején mellvert és sisak, lovageztyűvel, továbbá kettős kereszt, török zászló s dárdá, buzogány és török kard izléses emblematikus csoportosításban, öntött és kovacsolt vasból, bronzirozva. Maga az oszlop anyaga hunyadmezei kő, kívül lakkal bevonva, talapzata pedig hordott föld, gömbölyű kövekkel beszegve. Négy oldalán Hunyadmege, Báthory és Kinizsy czimeit mutatja, s homlokzatán e dr. Solyom Fekete Ferenc tollából folyó felirat:

Kenyérmező.

Báthory István erdélyi vajda és Kinizsy Pál temesi bán magyar vezérek nagy győzelme az országátuló törökök, 1479. október 13-án. Hunyadi Mátyás király dicső walkoldása alatt.

Nyolcz ezer házái mellett harmincz ezer öllenség maradt el a csatában. Magyar, székely, szász és oláh együtt eedelmeste a közös hazát.

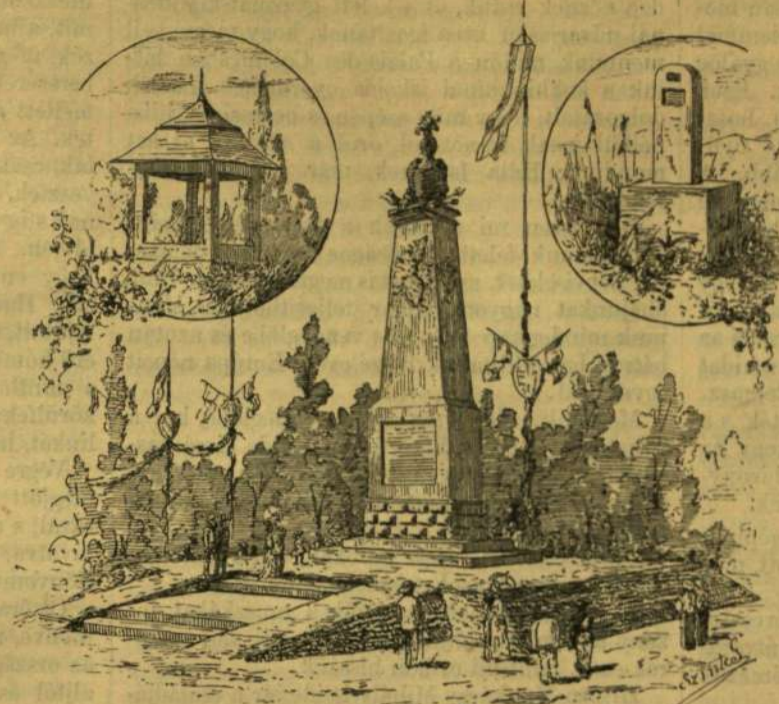
Az emléket költségeit kegeletes utalokól gyűjtötte dr. Miksa György.

A felállítást intézték Hunyadmege hatósága s a megyei történelmi és régészeti társaság 1886-ban. I. Ferenc József király áldásos walkoldása idejében. Dicső mult fénye ragyogjon át boldog jövőndőbe.

A most emelt emlékmű különben nem az egyetlen, melylyel a kegeletes megjelölte Báthory és Kinizsy diadalának helyét. Már Báthory István erdélyi vajda is emeltetett itt egy kápolnát, de ebből már a mult század végén semmi sem állott fenn s utolsó követ az országot egyik hidjába építették be. Azután, 1797-ben báró Orbán Antal és neje, gr. Haller Ágnes építettek a kenyérmezei csata emlékére egy francia fedülű kis gloriétte-et, Benecenez község déli szélén egy halom tetején, közel az országhoz. Ennek négy oldalára Herepey János szászvárosi pap vésetett egész tucat emlék-verset, melyeknek befejező verszaka ez:

Szégynnek tartván hát Báró Orbán Antal, Hogy fedések ily tér ceupa néma hanttal, Gróf Haller Ágnessel ez házat emelték, Bátor s Kinizsy nevének szentelték.

Azon esztenDőben MeLyett olVasván ez Vers kiValVa LéVő betViVel neVez az az 1797-dik Esztendőben.

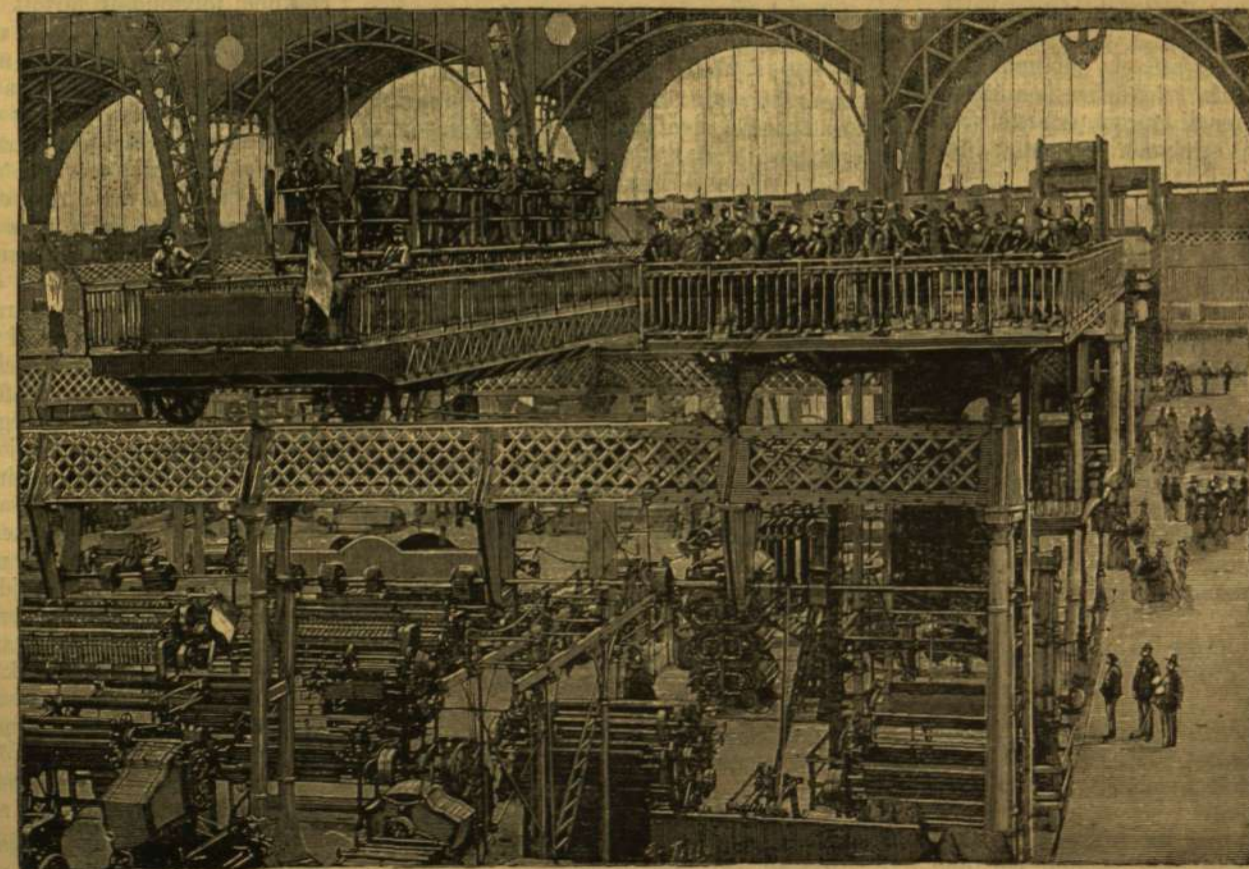

A gloriétte. Obeliszka a forradalom idejéből. A most emelt emlékoszlop. Sinte Gábor rajza. KENYÉRMEZŐ UJABB ÉS RÉGIBB EMLÉKEI.

A vasut 1869-ben történt megnyitást követő időkben azonban ez az emlékmű teljesen megsemmisült. Történelmi emlékoszlopra is, melynek alakját csak Szászvárosi pecsétje tartotta fenn, s mely ebből láthatólag egy gúlán átfektetett két kardból állott. Végre a forradalom idejéig egy negyedik obeliszkról is volt tudomás, mely egy dülönnyre fektült jobbján az akkor használt úttól, s felső részén 30 centimeter széles táblán mutatta e feliratot:

HIC LOCUS CLADIS
Stefani Bathori
Et Pavli KINIZSI
TVRCSIS DATAE.

(Azaz: «Báthory István és Kinizsy Pál által a törökökön nyert diadal helye».)
Mindezeknél természetesen díszesebb és mel-

FORGÓ HID A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS GÉPCSARNOKÁBAN.

több a most felavatott emlékmű, melynek rajzát az utóbb említett piramisról és a br. Orbán Antal által épített gloriétte-el együtt szemel be is mutatjuk.

letnyi magas gépcsarnoknak körülbelül tíz méter magasságában egy függő vashid vas-síneken nyugszik, és e hid vagyis erkély egész szelvényében gép által hajtva lassan mozog előre úgy, hogy a hidon levő közönség a hosszú termen végig gurul a gépek fölött, a nél-

LEVELEK A PÁRISI KIÁLLÍTÁSBÓL.

VIII.

Páris, 1889. június 17.

Belépünk a gépcsarnokba, a «Salles des Machines» óriási termébe, mely egy akkora pályaudvarhoz hasonlít, hogy abba Budapestnek valamennyi pályaudvarát el lehetne helyezni. A ki a csendet szereti, az nézzen el ide ugy délelőtt, akkor az a körülbelül tizenkét száz fenséges némasággal nyugvó gőzgép csak sokasága és nagysága által gyakorol reánk különös benyomást. Mindegyik gép mellett a hozzávaló szakember áll, ki kezükbe nyomja az illető gép használati utasítását. De az ebéd órája után két órkor pokoli zaj támad e helyen. Mintha valami túlvilági erő egyszerre varázsolta volna meg őket és mintha lélek szállott volna mindegyik gépbe, úgy működnek egyszerre. Ha azt mondom, hogy fülcsikító zaj támad, ugy még nagyon szerény kifejezéssel éltem. Kezünket fülünkhez kell tapasztalnunk, hogy a köröskörül zakatoló gőzgépek sajátságos muzsikáját meg tudjuk szokni.

Félve, bátoratlanul megyünk előre, mintha az emberi ész, az emberi szorgalom és az emberi ügyesség e csodaalkotásait mind valami természetfeletti erő alkotta volna.

De ha már körülnéztünk kissé, korántsem fáradunk ki. Mert van itt valami, a mi vidítőlág hat lelkiünkre, a mi buzdit és előre hajt, a gépek poézisa ez, a szüntelen munka. Látni itt futó-, gombostű-, papirgyártó-, rotációs nyomógépet, mindenféle nagyságban. Minden gépnél két zubbonyos munkások sürögve-forogva dolgoznak, ugy mint otthon, minden gép előtt karfa van, melyhez az érdeklődő közönség odátámaszkodhatik és színről-színre láthatja, hogy készülnek egyes tárgyak a nyers vagy félgyers anyagból a szemeláttára.

Legnagyobb közönség bálmulja a Marinoni gepgyár kiállítását. Négy hatalmas rotációs gép nyomja itt az újságokat. A bálmulók csapata színről-színre lát-hatja, hogy nyomódik a «Figaro» meg a «Petit Journal», melynek még nedves példányait ingyen osztják szét. Azután felette érdekes nézni egy belga papirgyárt, hogy mily bámulatos sebességgel készül el a papír, hát még a gombostűk és sok más tárgy.

Mi laikusok is, a kik pedig nem értünk a gépekhez, szivesen idő-zünk itt egy napig; szakembernek, hogy minden gép, minden leg-újabb találmány mechanikai szerkezetével megismerkedjék, kevés volna hat nap.

Itt van a gépcsarnoknak rop-pant érdekes kuriozítása: a guruló erkély. (La plate-forme roulante.) A belül öt eme-

SYLT, TENGERI FÜRDŐ.*

A ki a tengert még nem látta, a kinek még nem volt alkalm... A ki a tengert még nem látta, a kinek még nem volt alkalm...

Mikor magányos sétámban elmerengve járok a virágok között... Mikor magányos sétámban elmerengve járok a virágok között...

A tengerhez! Tengeri fürdőbe. Csak hogy tengeri fürdő akárhány van... A tengerhez! Tengeri fürdőbe. Csak hogy tengeri fürdő akárhány van...

Ismerőseim már többször csodálkozva kérdezték, hogy vajon mi csábit engem Syltbe... Ismerőseim már többször csodálkozva kérdezték, hogy vajon mi csábit engem Syltbe...

Mikor magányos sétámban elmerengve járok a virágok között... Mikor magányos sétámban elmerengve járok a virágok között...

S mindezzel nem elégszik meg a tenger. Tovább folytatja, szakadatlanul megkezdett munkáját... S mindezzel nem elégszik meg a tenger. Tovább folytatja, szakadatlanul megkezdett munkáját...

erővel rontanak egymásnak a víztömegek, s egyesülve habtoronyokat emelnek a felhőkbe... erővel rontanak egymásnak a víztömegek, s egyesülve habtoronyokat emelnek a felhőkbe...

Vissza kell még térnem az elől mondottakra, ha nem akarom olvasóimat abban a téves hitben hagyni... Vissza kell még térnem az elől mondottakra, ha nem akarom olvasóimat abban a téves hitben hagyni...

SYLTI KÉPEK.

SYLTI KÉPEK.

hol játsza, szórakozva, mulatva edzi az ember a tél által megviselt izmait, egészségét, erme, ki az unalomnak halálos ellensége vagyok? Erre én mindig csak azt feleltem, hogy: «Hagyjatok békével; nem ismeritek ezt a nyári Eldorádot, vagy ismeritek, de nem bírtok érzékelni a tenger csodáit, a magányi költözdés iránt. Sok tengeri fürdőt ismeretek, de Syltért mind oda adom!»

Meglehet, hogy ez túlzottnak tetszik, hanem hát én lelkesedem ezért a csendes kopasz szigetért az Északi tengerben. Pedig bajos lenne megmondani, hogy tulajdonképpen miben rejlik a sziget a sajátos vonzereje.

Sivár, puszta föld, melynek díszesebb vegetációját a levegő nagy sótartalma megöli, s a szem csak a bokrok és a moha zöldjén talál pihenőt. S mégis vannak szépségei ez északi pusztnak is; az elszórtan tenyésző erika és a harangvirág között ki kibújnak a puszta virág vörös-fehér kelyhe, az arnika sárga feje és a gyapotfű pehelyszerű fehér sapkái. A part mentén sűrűn virágzik az útifű meg a kikerics. Nem szükség botanikusnak lenni, hogy örömet leljünk e némileg száműzött virágokban.

nyírű képét tárja elénk azon időből, mikor még Sylt hatalmas, erős ország volt... Nem ismeretek tengeri fürdőt, melynek oly szép partja lenne, mint Westerland-Syltnek. Milyen pompásan, élvezettel lehet itt a napot átmelegített parti homokban heverni, még pedig sans güne hosszan elnyújtózva, karjaink vörös sápkáival felőtt fejünk alatt, fölöttünk a ragyogóan tiszta ég, edeltünk a mozgó, habzó, zúgó tenger! A sylti fürdő hullámvérése erősebb minden más tengeri fürdőnél; hatalmas taréjjal verednek a hullámok a parthoz, hol megtörve habbá verednek szét és nem ismeretek nagy-szerűen élvezetet, mint e sós, idegerősítő fürdő.

Mikor a hullámok habkoronás taréja milliő gyémánt csillogásával veri vissza a ráeső napsugarakat, s a tenger legmélyebb fenekéig megvilágítva látszik, vagy mikor a hold igéző, halvány fényében óriási ezüst tengert látunk; mikor fenségteljes nyugalmában terül el a tenger s a lágy fuvallat apró fodrocskákat húz a felszínre, vagy mikor a vihar, az orkán felkorbácsolja a víztömeget s az ágaskodó hullám-óriások bimbólve rontanak a partnak, zuhogva esve ott össze önmagukba, hogy újra s újra támadjanak ostrommal a szigetnek... e sok szépséget rejtő látványok közül ki mondhatná meg, melyik a szebb? Én a vihart szeretem. Szeretem, mikor féktelen

helyén, szóval minden tekintetben egy színvonalon áll a más nagy fürdőkkel, kivéve talán a toailette-pompa kérdését, a mi — szerintem — csak előny. Olyan itt az élet, mint falun, feszélytelen és kényelmes, annyira hogy mikor tavaly egy híres színész nézőpompá reggeli toailetten jelent meg, azzal általános feltűnést keltett. Mind a mellett apróbb mulatságoknak sem vagyunk híjának, sőt a táncszekidvőknek akárhányzszor nyílik alkalma kedvük szerint ki-mulatni magukat, miáltal a regényesebb természetűek, a kik közé magam is tartozom, összebarangolják a szigetet s ábrándoznak az arany kocsijában eltemetett törpekirályról, vagy a szép Inge Rantumról, ki végt kevese élé, de eltűnik, ha élő ember közelébe hozták.

A fürdőközönségről nem igen akad még írni való. Az a bizonyos nemzetközi szinész, mely a fürdő-közönséget jellemelni szokta, s a mely érdekes is, még nincsen meg. Egyesekről írni, a kiknek talán feltűnési vágya, vagy más különczködése titkos csúfnívni többet nem szeretheték, azért nem szándékoszom, mert nem tudok és nem is akarok csipkedni. A mit szives olvasóim bizonyosan meg is bocsátanak.

HIRDETÉSEK.

A legújabb tajt-pipák,

MARTINY H.

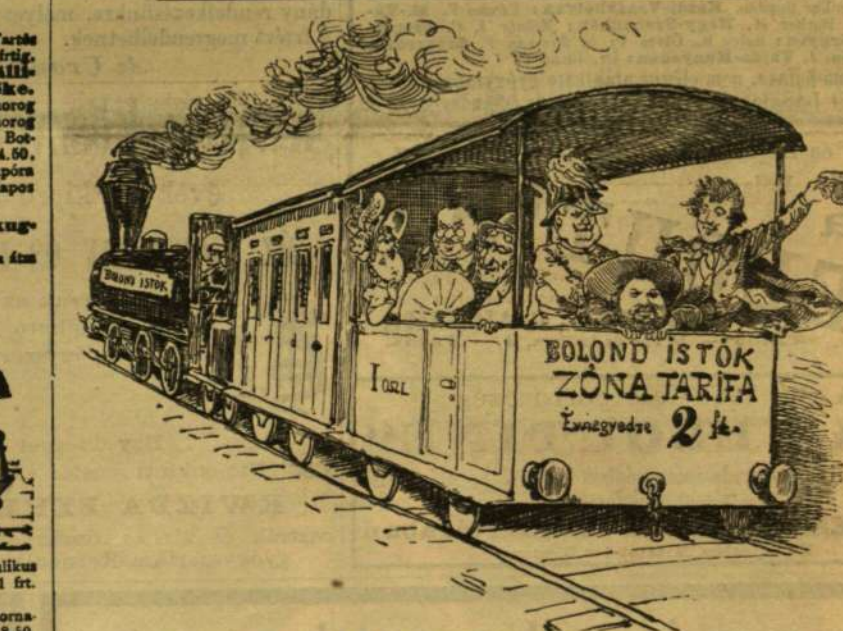
ujnonnan nyitott üzletében Budapest, Andrássy-út 31. sz. a. Tajt-pipákról kívánatra árjegyzékek franco ingyen küldetnek. 4010

MATTONI-FÉLE GLESSHÜBLER legújabb és legfinomabb SAVANYU-KÜT legjobb asztali- és üdítő ital, kitünő hatásának bizonyított köhögéssnél, gégebajknál, gyomor- és hólyaghurtnál. Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

Nyaralóba, fürdőbe utazóknak.

Kerti aszék laposra beosztású kényelmes nád-üléssel 2 30 fr. fűt. Iszták... Vendégülöknek... Kerti aszék laposra beosztású kényelmes nád-üléssel 2 30 fr. fűt. Iszták... Vendégülöknek...

Tisztelt Reakció és Közvélemény!

Itt a legolcsóbb zóna-tarifa! Istók már tizenkét éve életbeéltette, tőlünk tanulta Baross. Istók kéjvonatán esik a legvigabb utazás a szűkebb és tágabb hazán keresztül. Negyedévi zónajegy 2 fr. Julius 1-én indulunk! Directio: Eiffel! T. publikum, szállj fel!

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS A 'BOLOND ISTÓK' humorisztikus képes hetilap 1889-ik évfolyamára.

A 'Bolond Istók', a legnagyobb és legdíszesebb magyar élelzap januárral tizenkettedik évfolyamába lépett.

Előfizetési feltételek: julius-szeptember évnegyedre 2 frt julius-december felére 4 frt Előfizetéseket, legelőszörben postai-utalvánnyal, a kiadó-hivatalnak küldendők. Budapest, egyetem-utca 4. szám. Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetéseik lejárt az megújítani sziveskedjenek, hogy a szétküldésben akadály ne legyen. A Bolond Istók kiadóhivatala.

KERTÉSZ TÓDOR BUDAPEST. Dorottya-utca 1. sz. a 'Magyar király' szálloda átellenében

* A sylti tengeri fürdőre vonatkozó prospectus ingyen szerezhető meg Budapesten Mezei Antal hírlapíródjából.

Különös figyelemre méltó!

DR. FORTY WUNDPFLASTER. Ahirneves Dr. Forti-féle sebtapasz

mely rendkívül győzereje, eloszlató, érlelő a fájdalomat csillapító hatással által leggyorsabb, legbiztosabb és egyszerűsége miatt győzereje eszközök között különösen bajokban. Egy csomag ára 50 kr. nagyobb csomagé 1 frt. használati utasítással együtt postán küldve 20 kral több.

Központi küldeményező raktár Budapesten:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerészes úrnál király-utca 12. sz.

Bőrcsok: Pheban Xav. Ferencz a régi és k. tábori gyógyszerésztársaságban. Istvánér 1. sz., Dr. Girtler gyógyszerésztársaságban, Freising 7. sz., Scharrer Konrad gyógyszerésztársaságban, Mariahilferstrasse 72. sz., Frits G. és R., Bülowstrasse 5. sz., Raabe Bruno J. Bäckersstrasse 1. Drognitzkálnál. Frigóiban: Füst József gyógyszerésztársaságban, Parté 1071. Grázban: Nedved A. gyógyszer. a Mürterben. **Budapesten:** Scherzhoffer K. gyógyszer. Kristóf-ter sarkán, Egressy gyógyszer. nádor-utca 3. Pillich F. gyógyszer. Dorottya-utca. Urban J. király-utca 93. sz.; továbbá Thalimayer és Seltz, nádor-utca 10. Kochmeister Fr. utóúton, nagy koroná-utca 32. Neroda Nándor, hárs-utca 7. sz. Drognitzkálnál. Telkesy J. udvari gyógyszerésze a várban. Vlassék E. gyógyszerésze a Krisztinavárosban, János-ter. Frumm J. gyógyszerésze a Vízváros, fő-utca. Moldoványi J. gyógyszerésze, Vízváros, fő-utca. Eisendorfer G. gyógyszer. Tabánban (Kisváros) Palota-utca és Devény Szélessy J. gyógyszerésze, Krisztinaváros, Karácsony-utca sarkán. **Acson:** Kratochvíl József. **Aradon:** Rozsnyai M. és Schiffer A. gyógyszer. **Balaton-Füreden:** Orbán J. **Balassa-Gyarmaton:** Cservenyák Gy. és Herpey K. **B.-Osztán:** Varságh B. **Bereczkó-Ujfalva:** Tamásy György. **Belvárosban:** Rothschek V. E., Tannassy K. Güll N., Orvanyi O., Mihálovits István és Murakóy K. **Duna-Földváron:** Náhéra P. **Egerben:** Köllner Lőrincz gyógyszer. **Eperjesen:** Krivosz Gy. Korn V. és Makovicsky J. **Ersekújvárott:** Gollner J. **Északon:** Dienes J. G. és David Gy. **Gy. Györgyváros:** Herold N. és Baruch J. **Győrött:** Stirling K. **Lippózy M. és Melleschmidt J. K.-Madháson:** Farkas Udán. **Husztban:** Keresztes J. és Schmidt K. **Jászberényben:** Merki J. **Kalocsán:** Horváth K. **Kaponyvárott:** Gollner V. és Babochay K. **Karcagban:** Békóczy B. **Kassán:** Mezey G. és Wandraschek K. **Kölcsházán:** Kasmárkoni Generális C. A. **Kis-Várdán:** Khudy J. **Komáromban:** Schmidthauer A. **Kirchner M. és Kovács Arisztid. Léván:** Medveczy S. **Losoncban:** Kirschner D. és Pokorny L. **Mező-Kövesden:** Friszló B. **Mező-Kassonyban:** Rácz Gyula. **Mező-Kovácskán:** Kiss P. **Miskolcon:** csak Dr. Szabó Gyula, Rácz J. és Ujházy Kálmán. **N.-Becs-kereken:** Kovács S. gyógyszer. **Nagy-Kanizsán:** Prager Béla. **Nagy-Károlyban:** Fileky F. **Nagy-Körösn:** Müller J. **N.-Szombaton:** Csepessy B. **N.-Váradon:** Hunzella M., Molnár J. és Heringh S. **NYír-egyháza:** Korányi J. **Szopkó Alf. gyógyszer. és Kovács S. Nagy-Kálón:** Hvezda K. **Paksban:** Malatinszky S. **Pécsen:** Sipócz J. **Pozsonyban:** Erdy István **Putnokon:** Fekete N. **Rimaszombaton:** Hamallir K. **Szombathelyen:** Földes Gy. **Székelyvárosban:** N. E.-Ujhelyen: Zilinski J. **Sopronban:** Graner J. **Sümegben:** Stamborsky L. **Szathmáron:** Bossin J., Dr. Lengyel M. és Literáty E. **Szavason:** Baris E. **Szegeden:** Barcsy K. és Keresztes S. **Sz.-Fehérvárott:** Diebala Gy., Braun L. és Rieger B. **Székesvárosban:** Szabó J. **Szentesen:** Várdy L. és Podhradsky L. **Szolnokon:** Keckéssy F. **Szombathelyen:** Rudolf A. **Tarján:** Monó I. **Temesvároton:** Tárcazy L. és Jahnner C. M. **Tecson:** Ágoston Gy. **T.-Ujlakon:** Hoykó G. **Tokajban:** Csizsányi B. **Tolnában:** Gömbös L. **Tornalján:** Ursányi J. **Ungvároton:** Beme L. **Lám S. Hoffmann B. Krausz A., Speck J. és Lukovics M. Vácon:** Frischmann F. **Varánón:** Gaál S. **Vassperényben:** Ferenczy K. és Szili Horváth P. **Vilányon:** Csató Gy. **Gyula. Zilahon:** Unger G. **Zircen:** Teffel J. **Érdeklényben:** Branyó Gy. **Désen:** Roth P. **Fogarasban:** Stein Richard. **Kolozsvárt:** Valentin A. **Gundhardt A. Wolf J. és Dr. Ember Bogdán. Kézdí-Vásárhelyen:** Kovács F. **M.-Vásárhelyen:** Bucher M. **Nagy-Szebenben:** Molnár J. **C. Szebenben:** György Gy. **Béty B., Olves P. és Barabás F. Szászvárosban:** Grafm J. **Vajda-Kunyadon:** Dr. Juchó F. Ezen kitűnő hatású, nem eléggé ajánlható gyógytápasz készítője FORTI LÁSZLÓ. Lak.: Budapest, I. k., Nádor-utca 3.

Előfizetésre felhívás URAMBÁTYÁM

IV. évfolyamára.

Az új negyed küszöbén felhívjuk a humornak minden kedvelőjét, hogy előfizetőink díszes sorába álljanak. Lapunk célja: tartózkodván minden politikai és társadalmi pártoskodástól, humoros elbeszélésekkel és versekkel, adomákkal és szellemes ötletekkel mulattatni a közönséget.

Képeinket továbbra is Jankó rajzolja az ifjabb művészek nemzedék legkiválóbb tagjaitól támogatva.

Az előfizetés ára:

júliustól szeptember végéig ..... 2 frt.
júliustól december végéig ..... 4 frt.

Az előző évfolyamokból is áll még néhány teljes példány rendelkezésünkre, melyet új előfizetőink egyenkint 4 frtért megrendelhetnek.

Az Urambátyám kiadóhivatala.

Legjobb és Leghíresebb Pipere Holgypor

La VELOUTINE

Különleges Rizspor

BISMUTTAL VENYITVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

A Ch. FAY-féle párisi cég „LA VELOUTINE” különleges rizspora eredeti minőségben kapható és utánvéttel is megrendelhető

VERTESSI SÁNDOR illatszerztárban
Budapesten, Kristóf-ter 8. szám.

A magyar kir. államvasutak gépgyára

a legújabb szerkezetű és minden tekintetben felülmúlhatlan

GYAKORLATILAG LEGJOBBNAK BIZONYULT

6, 8 és 10 lóerejű locomobiljait

fa-, szén- és szalmafűtésre

valamint a magveszteség teljes mellőzését eredményező szabad meghosszabbított rázóasztallal és szab. saját-szerű törekrostaival ellátott

48, 54 és 60” széles vaskerevű gőz-csőplőgépeit,

mely újításokkal immár 450-nél több csőplőgép működik az országban kényes sikerrel, kedvező feltételek mellett ajánlja

FEHÉR MIKLÓS,
a magyar államvasutak gépgyárának vezérigazgatója

Budapest, IX., állói ut 25. sz. „Köztelek.”

Kwizda köszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszerv

csúsz, köszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjeggyel. — Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerésztársaságban.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Naponkénti postai szétküldés a fő-letét által:

KWIZDA FERENCZ JÁNOS,
osztrák cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerész-tára Kornéuburgban, Bécs mellett.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban, Budapesten, IV., egyetem-utca 4. sz. alatt.

Utolsó hét!

!!HUZÁS MÁR JUNIUS HÓ 27-ÉN!!

M. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK

Főnyeremény 60.000 ft.

Az összes nyeremények 160.000 forint.

Egy sorsjegy ára o. é. 2 frt.

Sorsjegyek kaphatók a lottoigazgatóságnál Budapesten (Pest, Fivámház, főtelep), hova a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő; valamennyi lotto-, s- és adóhivatalnál; a legk. postahivatalnál, a bécsi „Mercur”-nál és minden városban és nevetségben felállított egyéb sorsjegyárló kőszögél.

Budapesten, 1889. évi május hó 1-én.

M. KIR. LOTTOIGAZGATÓSÁG.
Máriássy Sándor m. kir. pénzügyminiszteri osztálytanácsos és lottoigazgató.

VÉGHLESI VERAFORRÁS.

Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb szénsavdús, égvényes savanyúvize.

VEGHLES-SZALATNA-n (Zólyom-m.)

Budapesti főraktár
Erzsébet-körút 38-ik szám alatt.

Telephon-összeköttetés.

Számos raktár a vidéken.

SZOBRÁNCZI FÜRDŐ

négy ásványos forrásnak hideg sós-kénés vize biztos segélyt nyújt mindennemű bőrkütfétekben, gyomor- és májbajokban, görvélves betegségekben, csúszos és kővérszemes bántalmaknál, daganatok, vértódlás, székelygűlés, nemi bajok és kövérség ellen.

Az újabb berendezés és átalakítás teljes kényelmet biztosít a vendégeknek és ugy a lakosok, miként az étkezés ára mérsékelve lett és jutányosnak tekinthető.

A fürdővendégek az oda- és visszautazásra vasúton Ungváron át egyharmad díj-leengedésben részesülnek. Ungvárról Szobránczra jó bérkocsik közlekednek.

Izen pártalan gyógyvíz üvegekben több évig megtartja győzerejét, miert is azt a beteg otthon is sikerrel használhatja. Egy nagy láda 40 üveggel a fürdőben 7 frt, kisebb láda 20 üveggel 4 frt. A visszautazás vasúti kedvezményben részesül. Megrendeléseket a Fürdőigazgatósághoz kell ezimezni. Budapesten ezen víz csupán Édeskút L.-nál kapható.

Május 1-től június 15-ig és augusztus 15-től szeptember végéig 30 szatéli leengedés.

Fürdőorvosul a kerületi orvos, dr. Bussay ur, van megnyerve.

Szobráncz, 1889. 3971 A fürdőigazgatóság.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

Jókai Mór munkái 126—131.

Népszerű kiadás.

EGY AZ ISTEN

REGÉNY

Irta **JÓKAI MÓR.**

Második kiadás.

Ára füzve 2 frt 40 kr.

Olcsó Könyvtár 261. szám.

Andrássy Gyula gróf beszéde
a véderő-törvényjavaslat tárgyában.

Elmondott 1889. évi ápril hó 5-én.

Ára 20 krajczár. Postán bérmentve küldve 25 kr.

Utolsó hét!

!!HUZÁS MÁR JUNIUS HÓ 27-ÉN!!

M. KIR. ÁLLAMSORSJÁTÉK

Főnyeremény 60.000 ft.

Az összes nyeremények 160.000 forint.

Egy sorsjegy ára o. é. 2 frt.

Sorsjegyek kaphatók a lottoigazgatóságnál Budapesten (Pest, Fivámház, főtelep), hova a megrendelt sorsjegyek ára postautalvány mellett előre beküldendő; valamennyi lotto-, s- és adóhivatalnál; a legk. postahivatalnál, a bécsi „Mercur”-nál és minden városban és nevetségben felállított egyéb sorsjegyárló kőszögél.

Budapesten, 1889. évi május hó 1-én.

M. KIR. LOTTOIGAZGATÓSÁG.
Máriássy Sándor m. kir. pénzügyminiszteri osztálytanácsos és lottoigazgató.

26. SZÁM. 1889. BUDAPEST, JUNIUS 30. XXXVI. ÉVFOLYAM.

GRÓF KÚN KOCSÁRD.

TISZTELVE és csodálva említik a gróf Kún Kocsárd nevét országsherte, mióta híre ment, hogy 250,000 forint értékre becsült összes ingatlan vagyonát az erdélyrészi magyar közmívelődési egyesületnek ajándékozta.

Az a föld, Hunyadvármegye, a mely Hunyadi Jánost és Bethlen Gábort szülte a hazának, imé, megint adott egy nagylelkű honfiut, a ki helyzete előnyeit és lelke ritka erélyét kizárólag nemzete szolgálatára fordította.

Fajának szeretete annyira előtérben áll nála minden más irány és ösztön felett, mint gr. Széchenyi Istvánon kívül talán senkinél.

Folyó hó 23-án állottam előtte az E. M. K. E. hunyadmegyei választmányának küldöttségével, hogy kifejezzük hálánkat legújabb fejedelmi adományáért.

Üdvözlétünkre adott válasza mindenek felett jellemzi egyéniségét és lelke irányát.

«Hálát adok az isteni gondviselésnek, — mondá, — hogy oly vagyoni állapotba helyeztet, a mely eszélyes gazdálkodás és takarékság mellett lehetővé tette segíteni olykor egyseseken, elősegíteni mívelődési intézményeket. Hálát adok, hogy lelkembe oltotta nemzetem erős szeretetét és megáldott akaraterővel, hogy tehetőségemhez képest meg is valósítsam a nemzet erősítésére irányuló vágyamat. Legújabb elhatározásommal azért siettem, mert nem vagyok megelégedve az állam- és nemzet-építés folyamatban levő munkájával. Figyelmeztetést kívántam adni azoknak, a kik többet tehetnek, főként, a kik az állam sorsát intezik.»

Programm, mely nem előzetesen adatik bizonytalan beváltásra, hanem egy hosszú és nemes élet irányát, eredményét foglalja magában.

Gr. Kún Kocsárd neve nem most követel először helyet a közvélemény tisztelőiben. Arcképet és életrajzát lapunk már 1861-ben közölte. Már akkor ott állott az ország legjobb és legnemesebb fiainak első sorában.

A családjára és személyére vonatkozó általános adatok úgy szólva köz tudomásuakká lettek. Ősi székely családból, a háromszékmegeyi Osdoláról származott, melyet a Ferdinánd és János királyok közötti küzdelemben, utóbbinak pártján, épen az első Kún Kocsárd emelt főnemesei állásra.

Az utódok is követték azt az irányt, hogy a történelmi nagy meghasonlásokban állandólag a nemzet oldalán foglaljanak helyet.

GRÓF KÚN KOCSÁRD.

Biczó Géza rajza.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest egyetem-utca 4. sz.)